

Příprava reforem nové vlády Mirka Topolánka

Petr HARTMAN, moderátor

Začíná pravidelný diskusní pořad Studio STOP, který se vysílá na okruhu Český rozhlas 6. Koaliční vláda Mirka Topolánka obhajuje smysl svojí existence tvrzením, že jde o kabinet reformní. Pokud by se mu nepodařilo reformy prosazovat, pak prý raději skončí. Vzhledem například ke stárnutí populace nebo k deficitu veřejných rozpočtů je zřejmé, že se země dříve či později reformám nevyhne. Proč tedy ztrácet čas a čekat na vládu, která by měla ve sněmovně pohodlnou většinu a která by mohla bez problémů prosadit přijetí jednotlivých zákonů? Současný koaliční kabinet opírající se o velmi křehkou podporu, bude muset spoléhat na to, že o svých záměrech přesvědčí opozici. Prvním testem reformní síly by pro něj měl být návrh státního rozpočtu na příští rok. Alespoň to na televizní obrazovce prohlásil premiér Mirek Topolánek. Jak se dá na tomto zákonu ověřit pravdivost tvrzení, že vláda skutečně usiluje o reformy? Odpověď nejen na tuto otázku vám nabídne dnešní Studio STOP. Ve studiu vítám ředitele Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy, Lubomíra Lízala a také hlavního ekonoma Československé obchodní banky Martina Kupku, takže dobrý večer.

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Dobrý večer.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----

Dobrý večer.

Petr HARTMAN, moderátor

Když budeme hovořit o tom, že vláda hodlá dělat reformy, tak samozřejmě musíme zmínit to, že je to vláda, která se opírá o velmi křehkou většinu ve sněmovně a bez opozice de facto neprosadí nic. Takže vláda reformy může navrhnout, může o nich mluvit, ale musí se právě nějak domluvit s tou opozicí. Jaká jsou úskalí reformního snažení při tomto rozložení sil podle ekonoma Tomáše Sedláčka?

Tomáš SEDLÁČEK, ekonom /ukázka/

Kosa padne na kámen v momentě, kdy se zveřejní detaily. To znamená, tak jak jsem to propočítával, tak je to program, který je při napnutí všech sil a bude to skutečně procházka po ostří nože a nad vládou bude neustále viset Damoklův meč a vyslovení nedůvěry. A pokud pan ministr Kalousek chce udělat daňovou reformu takovou, že daně sníží skutečně každému, včetně firem, potom bude muset výrazným způsobem buďto zvyšovat daň z přidané hodnoty anebo bude muset nějakým jiným způsobem hledat zdroje a nebo snižovat výdaje a to tak významným způsobem, že na to bude potřeba velké reformy, reformu zdravotnictví, koneckonců i reformu důchodů, která ovšem sama o sobě v prvních letech úspory nepřinese. To znamená, ty úspory se budou muset hledat na větší škále a bude se muset sáhnout na sociální dávky.

Petr HARTMAN, moderátor

Tolik ekonom Tomáš Sedláček, já bych se obrátil nejprve na Martina Kupku a zeptal se ho, zda souhlasí s tím, že to reformní úsilí vlády bude balancování na hraně nože, a že tam bude potřeba velmi vyvažovat, aby ta vláda se vůbec neztrátila?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Já si myslím, že to je určitě pravda. O tom jednoduše vypovídá už rozdělení míst ve sněmovně mezi jednotlivé politické strany s různým potenciálem pro podporu reformního úsilí. Na druhou stranu ale si nemyslím, že ta situace je úplně diametrálně odlišná ve smyslu horší nebo špatná nebo úplně černá oproti tomu, kdybychom měli nějakou vládu, která by měla o něco výraznější podporu v té sněmovně. Protože teď nechci mluvit o daních. Ony ty daně jsou velmi populárním tématem, ale o té druhé stránce veřejných financí, to je o výdajové stránce. Protože reformy na výdajové stránce veřejných financí, které jsou ještě mnohem podstatnější a z hlediska zdraví veřejných financí důležitější v dlouhém horizontu, než ty daňové změny, ty si vyžadují najít nějaký rozumný konsensus napříč opravdu politickým spektrem, a pokud bychom měli teď nějakou vládu, která by prostě prohlašovala parlamentem radikální reformy a byla by nahrazena v příštím volebním období vládou s opačným znaménkem na té politické škále, která by zase jinými zákony ty nově přijaté zákony zrušila a zavedla jiné, které by šly opačným směrem, tak ten výsledek by byl horší možná, než pokud současná vláda hájící zanedbatelnou převahu v parlamentě, bude muset pracně, zdoluhavě hledat nějaký konsensus, který by ovšem mohl mít šanci, že, pokud by byl nalezen, tak by mohl přežít i nějaké změny ve vládní garnituře v budoucích letech. Takže nejsem úplně pesimistický.

Petr HARTMAN, moderátor

Myslí si Lubomír Lízal, že to může být svým způsobem výhoda, že nemáme silnou vládu a že skutečně se musí dohadovat opozice s vládní koalicí na reformách, že by to mohlo o reformách svědčit, že by se mohlo k něčemu dojít konečně?

host

Já si myslím, že, pokud k něčemu dojde, tak to nebudou věci zásadní. To je vidět čistě třeba na tom příkladu Slovenska z minulých let, kdy vlastně pro prosazení základních reforem byla nutná a byla nutná většina. A ta většina byla nutná hned na počátku těch reforem, čili vždycky je tam potřeba mít určitý takový, bych řekl, připravený balíček toho, co chceme udělat. A tím vlastně, že u nás vlastně to vyjednávání by bylo zdoluhavé a pořád se nevědělo, jak to dopadne a kdo tedy nakonec bude tou vládou, tak se obávám, že připraveno toho moc není a vlastně tím vyjednáváním jsme také jaksi ztratili ten čas, který je důležitý na počátku, protože všechny ty reformy, které se dělají na těchto úrovních, tak obvykle trvá dva až tři roky, než se projeví, bych řekl, ten jejich pozitivní účinek. Ty první účinky obvykle jsou negativní, protože lidé vnímají, že o něco přišli, nebo že někde platí víc a tak dále, ale už si neuvědomují to, že třeba za dva tři roky sice platí o maličko víc, ale ta kvalita je násobně vyšší a to samozřejmě vnímají těsně před těmi volbami, pokud tam vlastně budou za ty tři roky, tak vlastně nebude mít ještě ty pozitivní efekty, čili si myslím, že tady vždycky bude snaha té vlády přece jen najít kompromis a v okamžiku, kdy se najde kompromis, tak se nedomnívám, že to bude něco zásadního, ale spíš to bude kosmetická změna.

Petr HARTMAN, moderátor

Dá se tedy říci, že, pokud na něco česká ekonomika doplatila, tak z hlediska toho dlouhého sestavování vlády, která by získala ve sněmovně důvěru, je to právě ztráta toho času na přípravu reforem a na jejich prosazení na začátku volebního období?

host

Já si myslím, že určitě tam došlo ke ztrátě několika měsíců. Ekonomika našťestí na ní nějak bezprostředně špatně nezareagovala a nepochybně ztráta to byla, ale, když se na to budu dívat pod zorným úhlem reforem, jejich perspektivy a prosazení těch skutečně fundamentálnějších reforem, já myslím, že se asi shodneme v tom, že naše situace teď je odlišná, než byla situace Slovenska v době, kdy připravovali Slováci svůj balíček radikálních reforem. My jsme na tom nesporně ekonomicky, řekl bych i mezinárodně politicky výrazně lépe, což paradoxně ztěžuje přijetí těch radikálních reforem. My můžeme si ještě tady říkat mezi sebou, že se máme vlastně dobře a že žádné reformy nepotřebujeme. To Slovensko na tom bylo jinak. Takže já si myslím, že tohle je jedna důležitá věc. Druhá důležitá věc je, že v té naší situaci, pokud chceme ty reformy provést a nechceme se dočkat toho zvrácení stavu potom, tak si myslím, že je třeba, aby se shodli nejen politici na nějakých radikálních reformách, ale že je třeba, aby se vedlo to, čemu se říká trochu vznešeně a někdo se tomu trochu usmívá, jakási celonárodní nebo široká diskuse prostě o tom, jaké jsou preference lidí a jaké výhody má ty reformy dělat a co se stane, pokud se ty reformy neudělají. Pokud ta půda jaksi veřejnosti není dostatečně zúrodněná, tak politici, kteří velmi citlivě, viz slavné průzkumy veřejného mínění, kteří si i někteří politici čtou jako první věc hned ráno, když vstávají z postele, tak prostě je nepřesvědčí o tom, že by měli ty hluboké reformy dělat. Já si myslím, že to nám chybí. Takže, pokud mám mluvit o tom, že jsme ztratili nějakých několik měsíců, sedm osm měsíců, tak si myslím, že jsme je neztratili ani tak kvůli tomu, že jsme neměli nějakou vládu, ale že ten, kdo vládl, nebyl schopen inspirovat, udržovat a stimulovat diskusi o tom, jaké ty zásadní reformy by měly být a přesvědčit o nich dostatečné procento populace.

Petr HARTMAN, moderátor

Jak se dá ale přesvědčovat populace v době, kdy se lidem většinou daří relativně slušně, kdy životní úroveň stoupá, kdy rostou platy, kdy posilovala koruna, kdy se svým způsobem snižuje nezaměstnanost, kdy sociální systém není zase tak špatný, spouště lidí se vyplatí být na některých dávkách, než chodit do práce a podobně. To se asi těžko přesvědčuje.

host

To je zásadní problém a ten rozdíl skutečně v porovnání se Slovenskem, kdy Slovensko bylo v situaci, kdy mělo problémy se vstupem do Evropské unie, nebylo jasné vlastně, jestli vůbec bude v té první vlně toho vstupu a to byl samozřejmě obrovský impuls pro to Slovensko. Zatímco nám vlastně hrozí jediná věc, a totiž, že nevstoupíme do měnové unie a pro ty lidi přeci jen jednotná měna nepředstavuje něco, co si dokážou dost dobře osvojit. Je to taková věc trochu abstraktní, protože peníze vždycky nějaké byly a je jedno, jestli jsou zrovna zelené nebo modré, nebo jaká je na nich barva. Tady jde vidět to, že vlastně ty politické strany, když se podíváte na ty programy, tak ony ty cíle, které mají, jsou plus minus stejné. Žádná strana vám neříká, že chce nižší růst, že chce vyšší nezaměstnanost a tak dále. Všechny strany tvrdí totéž a v čem se právě liší, jsou ty prostředky a ta debata vlastně, kterou máme, je o tom, že se nebavíme o tom, který z těch strategických cílů je opravdu důležitý, v okamžiku, kdy dokážeme říct, co je pro nás důležité, tak samozřejmě potom už ty prostředky, jak k tomu dojít, jsou už omezenější, takže ta debata se potom stane věcnou a k tomu tady zatím ještě nedošlo.

Petr HARTMAN, moderátor

Dobře, ale lidé by na to reagovali tím, že jejich cílem nebo jejich snahou je to, aby se měli čím dál tím lépe a je jim celkem jedno, jakým způsobem se k tomu doberou a spousta lidí má možnost, i když se má dobře, si spořit na budoucnost, ale nedělá to, žije dneškem, nemyslí na budoucnost, takže těžko se někdo přesvědčuje, aby se díval s nadhledem deseti let, dvaceti let a choval se třeba jinak trochu úsporněji.

host

Máte pravdu. Já na tu otázku, kterou jste položil, jak veřejnost přesvědčit, že je třeba provádět bolestivé reformy, odpověď nemám, naštěstí já za to nejsem placen ani z veřejných prostředků, abych ji našel, ale určitě je to věc obtížná. Myslím si, že je to něco, co má do určité míry co dělat i s nějakými hodnotami, které v životě máme, s takovými tématy, jako je mezigenerační solidarita, zodpovědnost za vlastní život, za to, jak se povede našim dětem, protože my se posouváme, já teď nechci říct potápíme, to je příliš silné slovo, ale my se posouváme do těch fiskálních problémů opravdu velmi pozvolně, ale jak už to mnohokrát padlo v té diskusi, která se vede v odborné veřejnosti, to nic nemění na tom, že čím déle se budeme jaksi posouvat pod tu hladinu, tak tím potom tížeji dopadne břemeno nápravy na ty generace, které prostě budou muset se s tím problémem nějak vyrovnat. A jestli to bude ještě naše generace nebo generace našich dětí, to je prostě samozřejmě téma, o kterém se můžeme bavit, ale já si myslím, že zodpovědný člověk by si neměl říct po nás potopa a snažit se co nejvíc konzumovat dneska, zítra a za měsíc, protože takhle prozíravý hospodář podle mě se nechová.

Petr HARTMAN, moderátor

Kdybychom tedy měli vyhodnotit ty výchozí podmínky proreformní úsilí současné vlády, tak se dá říci, že pro ni není ani takový problém to, že síly ve sněmovně jsou rozloženy tak jak jsou, to znamená, že se může opírat o křehkou většinu, ale problém je ten, že se v ekonomice, a tím pádem i lidem daří velice slušně a že těžko se nyní budou lidé přesvědčovat o tom, že je potřeba dělat reformy.

host

Já bych to řekl trochu jinak. Já bych řekl, že hlavní problém, který vlastně současná vláda má a třeba i ta budoucí, která ho bude mít, je totiž o tom, že ztratili politici víze. Ono, když se podíváte na tu politickou scénu, tak oni se zaobírají tím, co si lidé myslí, nikoliv tím, co by pro tu zemi bylo dobré, co by těm lidem měli prodat. Protože politik, přeci jenom já to vnímám jakožto nějakého veřejného zaměstnance, který se snaží těm lidem prodat víze toho, čeho se má dosáhnout a snaží se přesvědčit, jakými prostředky k tomu dojít. A vlastně u nás to dospělo do situace, kde se vlastně zaobíráme jenom tím, co je dnes, maximálně zítra a ten politik by se měl totiž zabývat hlavně tím, co bude za deset, patnáct let, což samozřejmě je trochu paradoxní, že potom jaksi volební období je pouhé čtyři roky, takže i z toho hlediska politika je to vlastně iracionální, takže já se domnívám, že tady je určitý problém, který máme v tom, že tím, že ten horizont, který ten politik prodává, je velmi krátkodobý, takže vždycky dochází k akcentu negativ, nikoliv těch dlouhodobých pozitiv a vždycky je dost těžké prodat lidem to, že za deset let to bude lepší, když se něco udělá, než když se něco neudělá. Já bych to přirovnal vlastně k očkování. Koneckonců, pokud se děti očkují a v minulosti to bylo dokonce vynutitelné zákonem. Ten důvod byl prostě pro to, že lidé nechápali, že to může mít dlouhodobá pozitiva a právě ten, právě jaksi ta doba, než lidé přijali za své, že vlastně očkovat své děti je dobré, protože tím se jim prodlouží život a jsou mnohem zdravější a tak dále, tak to chvíli trvalo, ale ta naše politická debata v těch ekonomických a i vlastně v tématech těch vizí je spíše opačná, že se snažíme naopak jít do kratšího a čím dál tím kratšího horizontu.

Petr HARTMAN, moderátor

Problém je v tom, že, když se něco povede až za deset patnáct let, tak už nikdo příliš nepřemýšlí nad tím, proč se to povedlo, ale hodnotí až ten moment, ten okamžik, že se to povedlo a už nikoho nenapadne vzpomínat na to, kdo se o to zasloužil před deseti, patnácti lety.

host

První věc je, že jsem si vzpomněl na takovou otřelou trochu frázi, ale ona to není úplně fráze, kdy se říká, že rozdíl mezi politikem a státníkem a že na tu politiku, na kterou my se často díváme, to je politika toho, co bude zítra a co bude za půl roku, tak na to opravdu stačí politikové, ale, pokud máte nějakým způsobem změnit směr toho tankeru, což je směřování národní ekonomiky nebo vnímání hodnot jejími subjekty, tak na to už potřebujete opravdu státníky, takže my s politiky a s politikáři, což bych řekl, že je ještě kratší horizont od toho, co bude zítra, asi nevystačíme. Úplně souhlasím s vámi, že ten horizont by měl být prostě dlouhodobější a já si vzpomínám, že, když teď nedávno zemřel ve Spojených státech prezident Ford, na kterého už já mám jen matné vzpomínky, na jeho úřadování, tak jsem byl překvapený, že jsem si uvědomil, že on tenkrát po aféře Watergate nastoupil do úřadu, tak musel řešit různé konfliktní situace, které v době, kdy on je řešil, byly velmi nepopulární ty jeho přístupy k řešení problémů, ale za deset, za patnáct let se ukázalo, že i ti jeho tehdejší protivníci si uvědomili, že možná to jeho řešení z dlouhodobé perspektivy bylo správné, takže on došel toho ocenění opravdu po deseti, patnácti letech. Myslím si, že to je úděl, který potká mnoho státníků, politiků asi ne.

Petr HARTMAN, moderátor

A když právě hovoříme o tom, že politici se příliš nedívají do budoucnosti, tak přesto nějaké vize, byť v jejich podání musí existovat a většinou se promítají do programového prohlášení vlády, v této souvislosti samozřejmě bývá programové prohlášení svým způsobem obecné a obsahuje pochopitelně plány na to, jak zlepšit, dalo by se říci, celou škálu oblastí v naší zemi. Samozřejmě se to týká také ekonomiky. Jak jsou tedy reformní návrhy vlády zaměřeny? Jdou správným směrem? Co si o tom myslí ekonom Aleš Michl?

Aleš MICHL, ekonom /ukázka/

To nejdůležitější, co já vidím, je, zaměření se na výdajovou stránku státního rozpočtu, na zmrazení sociálních výdajů a snažení se o nějakou reformu výdajové strany rozpočtu. Pro mě je snížení daní, ať to zní možná nepopulárně, není klíčovou stránkou k prosperitě České republiky. Na první místě musíme zreformovat naše výdaje a pokud si vyděláme na to, pokud budeme mít státní rozpočet vyrovnaný, pak můžeme snižovat daně.

Petr HARTMAN, moderátor

Tolik ekonom Aleš Michl na okruhu Českého rozhlasu 6. Posloucháte pravidelný diskusní pořad Studio STOP. Tentokrát je zaměřen na přípravu reformy nové vlády Mirka Topolánka. Hosty ve studiu jsou ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy Lubomír Lízal a hlavní ekonom Československé obchodní banky Martin Kupka. Souhlasíte s tím, že výdaje jsou důležitější než příjmy? To znamená, že je daleko podstatnější, aby vláda se s našimi škrtat výdaje státního rozpočtu, než aby se snažila v první řadě o daňovou reformu, Martine Kupko?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Já myslím, že ano, protože, když se podíváme na různá mezinárodní srovnání, jakkoliv si nemyslím, že bychom se měli řídit jakýmsi mezinárodním průměrem, tak ty naše daně se nijak nevymykají západoevropskému standardu, ale ty naše problémy jsou opravdu spíše na výdajové stránce, která je předimenzovaná. Bohužel není ještě navíc předimenzovaná tím způsobem, že by všichni dostávali proporcionálně víc, než by dostávat měli podle nějakých měřítek spravedlnosti, která jsme si tady nadefinovali, ale nedostávali vždycky ti správní lidé to, co by dostávat měli a někteří, kteří by neměli dostávat nic, tak zase naopak dostávají. Takže není to jen o objemu, ale je to také o struktuře těch veřejných výdajů.

Petr HARTMAN, moderátor

Dá se tedy tvrdit to, že kdyby ty sociální dávky byly adresnější, tak to, že se na nich bude šetřit, by automaticky neznamenalo, že ti lidé, kteří ty dávky potřebují, by dostali méně, ale že by se mohlo stát naopak, že by dostali více, a přesto by se celkově ušetřilo?

host

Já si myslím, že ano, ale teď bych odpověděl tak, jak odpověděl pan ministr Kalousek v jednom svém příspěvku nedávno, já to nedokážu spočítat, to je věc ministerstva práce a sociálních věcí.

Petr HARTMAN, moderátor

Lubomír Lízal.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----
Já souhlasím s tím, že zásadní problém, který máme ve veřejných financích je jejich struktura. Totiž, pokud se podíváme na tu strukturu, tak je vidět, že většina těch výdajů, které existují, tak jsou výdaje, které jsou vlastně dány ze zákona. Ta vláda nemá příliš možností celkově ovlivňovat ty celkové výdaje. Vlastně ten prostor manévrovací je velmi malý a dokonce se to projevuje paradoxně tak, že sněmovna takřikajíc hlasovala sama proti sobě, když odhlasovala přesun části mandatorních výdajů do výdajů nemandatorních, že nakonec to ta vláda, nakonec ten stát to bude muset stejně zaplatit. Čili tady je vidět ten hlavní problém, který máme, a to je v tom, že, pokud bude chtít vláda dělat nějakou, řekněme politiku, která sleduje priority, které si odsouhlasili ve vládním prohlášení, ať jsou jakékoliv, tak ten prostor, který má ve vlastně veřejných výdajích, je velmi malý a ten jediný prostor, který ona má, je vlastně změna zákona. To je, že se vrátíme vlastně na začátek k tomu hledání toho konsensu, protože, dokud se vlastně nedokážou dohodnout, jakým způsobem se ta situace má změnit, tak to zůstane takřikajíc zabetonované. Já bych to ilustroval právě těmi předvolebními balíčky, kdy patrně všichni hlasovali pro, neboť se domnívali, že poté, ať bude vláda jakákoliv, tak to stejně zruší, než nastane to rozhodné datum, tedy toho 1. ledna letošního roku, no, bohužel se to nepovedlo.

Petr HARTMAN, moderátor

Když právě hovoříme o těch výdajích ze zákona daných, tedy takzvaných mandatorních, tak v současné době všechny výdaje státního rozpočtu, které jsou uskutečněny, tak z nich zhruba čtyřiapadesát procent jde právě na ty mandatorní výdaje a ministr financí tvrdí, že cíl je ten, aby se vláda dostala pod padesát procent s těmi mandatorními výdaji. Je to velká porce nebo zase to není až tak strašné číslo ubrat pět procent?

host

Já jsem to také četl tohle to číslo a nějak mě to trochu překvapilo, protože já měl pocit, že těch mandatorních výdajů je víc výrazně, než těch padesát čtyři procent. Ono asi záleží na tom, jak přesně definujeme, co je mandatorní výdaj, co tam všechno zahrneme. A protože tedy neznám, jaké to číslo je v mém chápání, tak nedokážu přesně odpovědět na tu vaši otázku. Pokud hovoříme o tom, že by se mandatorní výdaje snížily o čtyři procentní body, zda je to hodně nebo málo, tak bych řekl, že to spíše až tak moc tedy není, ale vzhledem k tomu, že je k tomu třeba změnit zákony, tak to může být jaksi psychologicky, nebo v realitě to může být hrozně moc, protože to předpokládá dohodnout se s protistranou a já bych k tomu chtěl říct jednu věc. Já si myslím, že v tomto volebním období a s touto vládou bude minimálně stejně důležitá jako vláda, bude opozice. Protože, když pozorujeme, že v

době, kdy se jednalo o možnosti velké koalice, tak se ukázalo, že řada rozporů mezi reformními koncepty, mezi ODS a sociální demokracií, je překonatelná, že je možné jít směrem k jakémusi kompromisu, neříkám, že prostě se dá najít něco, co by uspokojilo všechny, ale že ta možnost najít nějakou společnou řeč, je výrazně vyšší, než si třeba mnozí z nás mysleli, tak teď uvidíme, do jaké míry ta opozice je nebo bude ochotná hrát roli konstruktivní opozice, anebo do jaké míry bude to nesmiřitelnou opozicí, která bude vetovat věci prostě proto, protože nevyšly z její dílny a protože bude myslet na ty příští volby, takže není to jenom o státnících na straně vlády, ale možná i na státnících na straně opozice.

Petr HARTMAN, moderátor

Kolik může představovat tak zhruba ty čtyři procenta v miliardách?

host

Tak jaksi vzhledem k tomu, že státní rozpočet se pohybuje okolo jednoho bilionu, tak vlastně hovoříme o čtyřiceti, což je takový ten, takový ten odhad.

Petr HARTMAN, moderátor

Čtyřiceti miliardách?

host

Ano odhad.

Petr HARTMAN, moderátor

A kde by se to tedy dalo ubrat podle vašeho názoru?

host

To, co patrně z toho čísla vypadá tak těch padesát celých, padesát čtyři procent nebo kolik to je, co jste použil teďka to číslo, tak to mi přijde, že to jsou čistě pouze opravdu mandatorní výdaje, jakožto dávky, penze a tak dále, ale potom existuje něco, co se nazývá kvazi mandatorní výdaje, čili jsou to ty dlouho ...

Petr HARTMAN, moderátor

Jsou to ty záruky státu?

host

Přesně tak, záruky státu, dlouhodobé investice, kde vlastně už jsou dány zákonem, čili aby se změnily, tak by se opět musel změnit zákon, a těchto výdajů potom, když se to posčítá dohromady, tak je přes osmdesát procent.

Petr HARTMAN, moderátor

Když hovoříme o těch čtyřiceti miliardách, jak to lze udělat?

host

Já si myslím, že by to nebyl neřešitelný problém. Teď opravdu nejsem schopen složit zkoušku z toho, abych si vzal ty jednotlivé rozpočtové kapitoly, ale, když se jenom podíváme, o kolik miliard narostl schodek v důsledku toho balíčku předvolebních opatření, které navýšily výdaje veřejných rozpočtů, tak já si myslím, že, pokud byste je zrušil, tak byste velice podstatnou měrou přispěl k tomu, že by se těch čtyřicet miliard odřízlo, a potom si myslím, že kdybyste šel po řadě těch kapitol, a snažil se jenom racionalizovat ty zákony, já opravdu nevolám po tom, abychom ty sociální zákony rušili, ale zvýšili nějakým rozumným způsobem jejich adresnost a třeba těm opravdu potřebným přidali. Ale já si myslím, že každý z nás zná ze svého běžného života případy, kdy opravdu potřební lidé nedosáhnou na slušný životní standard a na druhou stranu zase známe jiné, kterým přitékají různými sociálními kanály dávky, které prostě by nepotřebovali. Pokud by se toto napravilo, já si myslím, že čtyřicet miliard opravdu ušetřit, by nebyl problém.

Petr HARTMAN, moderátor

Jde pouze o to, zda je to slib reálný nebo zda opět je to vzdušný zámek, takže spíš je to reálné, pokud by se ...

host

Je to slib reálný, ale v podstatě to znamená skutečně zvýšit adresnost systému a zvýšit bych řekl, motivačnost toho systému, protože ten problém, který tady zmínil teďka kolega Martin Kupka, je přesně to, co existuje, abych to trošku ilustroval na příkladu a to, když se podíváme vlastně na čisté příjmy domácností, kde pracuje jeden z manželů a mají dvě děti a pokud vlastně on pracuje v porovnání s tím, jaké má příjmy ta rodina, když on by se stal nezaměstnaným, tak zjistíme, že ty rozdíly, pokud má průměrný plat, jsou nezanedbatelné. Čili tady je vlastně vidět, že ten systém svým způsobem vede k obrovské nivelizaci těch skupin, které jsou závislé pouze na jednom příjmu a vlastně nemotivuje k hledání dalšího zaměstnání nebo nemotivuje vlastně k hledání zaměstnání, protože, pokud tam dojde ke ztrátě, tak ten propad té životní úrovně není takový. Já bych to ilustroval trošku tím případem toho, že vlastně, co ten stát dělá, on vlastně stoprocentně daní dávky. Pokud já jsem aktivní a manželka si najde další zaměstnání, tak já přijdu o veškeré ty dávky, které doposud ta rodina získává. Čili ten stát se zbavil povinnosti platit a vlastně ta rodina jakoby nic nezískala. Čili to je ten zásadní problém, problém toho našeho systému a myslím si, že určité kroky právě k tomu, aby ten stát neodnímal vždycky sto procent té či oné platby, která tam vznikala, tak je právě možnost, jakým způsobem zvýšit tu motivaci a zvýšit tu participaci, což koneckonců potom povede jednak k vyšším daňovým výnosům a na druhou stranu k menším výdajům.

host

Já teď řeknu myšlenku, která mě napadla, zatímco kolega Mirek tady hovořil. Otázka je, jak tu adresnost rozumným způsobem zavést, protože, uvědomme si, že jsou třeba obrovské rozdíly mezi jednotlivými regiony. Jsou regiony, jako je Praha nebo střední Čechy, kde je relativně snadné najít práci, kde jsou sice o něco větší výdaje, ale zase není tak obtížné dostat se do zaměstnání, ale jsou regiony, jako je často citovaná severní Morava, ale můžou to být prostě i nějaké menší oblasti kdekoliv jinde, kde opravdu, ani kdybyste se přetřhl, tak tu práci nenajdete a dojíždět někam není triviální, protože musíte dojíždět autem, protože je omezená autobusová doprava a tak dále a tak dále. Toto všechno vyřešit nějakým uniformním způsobem podpory sociální, je hrozně těžké a ten stát prostě nedohlédne z toho ministerstva do těch jednotlivých regionů, natož aby dohlédl do těch jednotlivých rodin a mně připadá, neumím to, ale mně připadá, že jediným způsobem, jak možná získat lepší náhled a cit pro to toho, koho podporovat a koho ne, je trošku decentralizovat to rozhodování a část pravomocí přesunout na ty nižší organizační celky, jako jsou kraje nebo okresy. Neumím to, ale připadá mi to, že by to nemuselo být úplně nesmyslné.

Petr HARTMAN, moderátor

Když hovoříme o reformách, tak samozřejmě v této souvislosti se hovoří také o tom, že by vláda měla mít cíl, který by měla dodržovat pro jednotlivé roky a ten by se měl týkat deficitu rozpočtu vůči HDP a v roce 2008 by měl klesnout pod tři procenta, na rok 2009 je plánováno dvě celých šest desetin procenta, na rok 2010 už jenom dvě celé tři desetiny procenta. Na kolik je reálné, že ty deficity budou takto klesat? Dá se to vůbec?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----

Já bych řekl samozřejmě. Reálné to je, ale viděli jsme to v minulosti, kdy vlastně vláda sociální demokracie měla podobný plán a přitom jaksi to bylo zcela nelogické, že napřed předpokládala, že ty veřejné výdaje porostou, i když jaksi k tomu nebyl jediný důvod. Je to spíš skutečně o té schopnosti vlády přesvědčit nejen své vlastní poslance, ale opozici, aby prostě se chovali racionálně. A tady se nám vrací myšlenka toho eura, jestli vlastně to euro jako takové, které vyžaduje vlastně ty deficity na veřejných výdajích pod tři procenta, jestli je to dostatečná motivace či nikoliv.

Petr HARTMAN, moderátor

Když právě hovoříme o deficitech, tak samozřejmě se tím dostáváme k tomu, co vláda hodlá považovat za takový první zásadní test své reformní síly, a to je k návrhu rozpočtu na příští rok. Samozřejmě, k tomu se dá přistoupit různým způsobem a dá se to vždy vyložit tak, že je to reformní rozpočet a že pokud tedy projde, tak je to důkaz toho, že vláda dělá reformy a že je dokáže prosadit. V jaké podobě by tedy měl být návrh státního rozpočtu na příští rok, aby nešlo o pseudoreformní rozpočet, ale skutečně reformní, který by mohl otestovat skutečnou sílu vlády, dělat reformy, Martine Kupko?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Já bych v první věc asi rád řekl, že absolutní číslo schodku rozpočtu, který bude navržen, vypovídá velmi málo. Možná je to nějaká psychologická záležitost, člověk by čekal od reformní vlády, že schodek nebude větší než byl ten loňský řekněme. Ale já si dovedu představit i reformní rozpočet, který by pracoval s větším schodkem a přitom by bylo rozumné, a byli bychom ochotni mu zatleskat. Ono spíš, než to absolutní číslo u státního rozpočtu, teď nehovořím o veřejných financích jako celku, bude zajímavé a podstatné podívat se do struktury státního rozpočtu, jestli ty výdaje, které v rámci nějakých platných zákonů a tady jsme zase u toho, o čem jsme hovořili, abychom potřebovali změnit legislativu, pokud ji nezměníme, tak žádná velká kouzla prostě nevyrobíme, takže v rámci těch platných zákonů třeba ten rozpočet více než ty předcházející rozpočty podporuje nějaké investiční dlouhodobě orientované výdaje, podporuje vědu, vzdělání a méně třeba spotřebu, čímž neříkám, že spotřeba prostě je špatná, nebo že se pokouší jít směrem k té větší adresnosti, racionálně výdajů tam, kde to je možné v rámci té stávající legislativy. Já si myslím, že ten rozpočet nám o tom, jak se bude vyvíjet funkční období vlády z hlediska jejího proreformního úsilí, sám o sobě mnoho neřekne, zajímavé bude vidět, do jaké míry bude jednoduché ten rozpočet nechat projít sněmovnou a získat pro něj nějaký konsensus, anebo pro některé jeho části na straně opozice. To mi přijde skoro důležitější než to absolutní číslo.

Petr HARTMAN, moderátor

Právě v souvislosti s rozpočtem se často hovoří o tom, že tam má vláda velmi dobrý manévrovací prostor, protože opoziční poslance si může v uvozovkách koupit tím, že jim pořídí nějaký návrh do regionu, že tam postaví novou školu nebo tam stát dá peníze na nějakou čističku, kanalizaci a tak dále a tím pádem není zas tak obtížné zajistit si tu podporu pro rozpočet?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----
To porcování toho medvěda tak jak to nazývají, samozřejmě je jedna z možností, jak v podstatě získávat tu podporu, ale já bych souhlasil s Martinem Kupkou v tom, že vlastně to, jestli ten rozpočet je reformní nebo není reformní, poznáme podle toho, jestli je založen na zmíněných zákonech a to je ten, bych řekl, ten hlavní indikátor, to je, pokud k tomuto nedojde, tak vlastně je to svým způsobem pořád ta stará struktura pouze s těmi malými změnami v jedné nebo v druhé oblasti. A tady se skutečně spíš můžeme ptát na to, jestli ten rozpočet udržuje status quo anebo se dívá dostatečně dlouho dopředu. Čili v okamžiku, kdy já uvidím, že ten rozpočet je založen na předpokladu v tom, že dříve nebo později zahraniční investoři, kteří hledají levnou pracovní sílu, odejdou a tedy ten rozpočet počítá s tím, že je potřeba zvýšit výdaje na vzdělání, je zvýšit potřeba znalost jazyků a tak dále, že ten rozpočet půjde tímto směrem, tak můžu říci ano, ten rozpočet je reformní, i když dojde k tomu zvýšení deficitu státního rozpočtu. Čili skutečně ten test by měl být spíš postaven na tom, jestli je to rozpočet krátkodobý jaksi ze své podstaty nebo jestli se dívá dlouho dopředu.

Petr HARTMAN, moderátor

Dá se zjednodušeně tvrdit, že, pokud v nejbližších měsících nedojde k zásadní změně zákonů, které se týkají právě těch takzvaných mandatorních výdajů, tak to bude spíše signál toho, že ten rozpočet, ať už bude navržen v jakékoliv podobě, bude spíše takovou tou Potěmkinovou vesnicí z hlediska zásadních reforem?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Ano, myslím si, že pokud nedojde ať už z technických důvodů během nejbližších měsíců k dohodě na zásadních reformách, tak ten rozpočet, který bude připraven tento rok nebude nějak diametrálně odlišný svojí podstatou od toho loňského nebo předloňského prost proto, že vy musíte v nějakých zákonných lhůtách připravit návrh rozpočtu, aby se to zvládlo nějak prohlasovat parlamentem, ale to ještě samo o sobě nemusí být až tak špatné. Pokud bychom věděli, že diskuse mezi vládou a opozicí o těch důležitých legislativních změnách běží a že třeba nebude dokončená, pokud jde o penzijní reformu, zdravotní sociální reformu během několika měsíců, ale třeba během roku, bude to na dobré cestě, akorát se to prostě nestihne tak, aby bylo možno postavit na základě toho už ten rozpočet na příští rok, tak bych byl spokojený. Nespěchejme zase tak dramaticky a nechtějme všechny změny mít prostě za měsíc nebo za dva měsíce. Pokud by byl rozumně postavený rozpočet, který se bude připravovat v roce 2008, bylo by to výborný.

Petr HARTMAN, moderátor

Já jsem to myslel spíše z toho úhlu pohledu, zda vláda opět nemůže hrát, dalo by se říci, takové divadlo s voliči, že se bude vydávat za reformní, a přitom reformy nebudou, protože toho už jsme byli svědky mnohokrát, že politici o reformách mluví, ale hůře je provádějí.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----
K tomu právě může dojít, a právě proto jsme tady zmiňovali ten test, který na to musíme dát. Já bych tady dokonce řekl to, že pokud třeba vláda se jí podaří prosadit vlastně její vize v oblasti daní, tak to samo o sobě dokonce bych nepovažoval za zásadní reformu. To je spíš věc, která má potenciál, pokud přijdou i ty další kroky. Protože jinak ta motivační složka tam samozřejmě bude nějaká v té, pokud budeme mít ten daňový systém tak jak bude momentálně je nějakým způsobem nastíněn, nicméně tam bude chybět i ta druhá část, čili vlastně bude to jen část toho celkového balíčku, co by se mělo udělat

nějakým způsobem a myslím si, že pomůže to a nebude to to, co bychom potřebovali a myslím si, že ta zásadní debata spíš bude právě v oblasti těch výdajů, nikoliv v oblasti toho, jak vypadají daně. To bylo vidět vlastně už na tom jednání, kdy to vlastně při tom jednání o té koalici, kdy tam docházelo k jistému sblížení těch stanovisek a svým způsobem to indikuje to, že to není ten hlavní nepřekonatelný problém.

Petr HARTMAN, moderátor

Není tudíž zásadní, zda budeme mít jednotnou daň z příjmů fyzických osob, zda bude sedmnáct nebo devatenáct procent nebo ještě níž, není to tedy tak důležité?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Tak já myslím, že to není zásadní ekonomický problém naléhavosti, který bychom museli teď řešit, a pokud ho nevyřešíme, tak budeme mít za pár let problémy. Jak říkal kolega Lízal, je to přesně tak. Je to něco, co kdyby se podařilo prosadit, tak by to bylo z hlediska nějaké ekonomické racionality jistě žádoucí, pokud by to bylo rozumně ošetřené tak, aby dopady byly přiměřené a neposlalo to tedy, řečeno, trošku lidově soustě lidí pod mosty, tak by to bylo úplně vynikající, ale myslím, že od daní a od jejich reformy nikdo neočekává, že by měly výrazný pozitivní dopad na veřejné rozpočty. Ono čistě prvoplánově, pokud řekneme, že snížíme daně každému, jak ten politický slogan populární občas zní, tak tím samozřejmě tu fiskální situaci minimálně v krátkém horizontu zhoršíme, protože snížíme příjmy a výdaje nám zůstanou jaké jsme měli. Tak že spíš já si myslím, že pokud k té daňové reformě dojde, tak bude fiskálně neutrální, to znamená, zase lidově řečeno, některé daně zvýšíme, některé zvýšíme a výsledek pro veřejné rozpočty bude nula od nuly pojde. A i proto z hlediska toho fiskálního klíčové je, jak se bude nakládat s výdajovou stranou.

Petr HARTMAN, moderátor

A znamená to tedy, že, když před volbami se kladl důraz na daňovou reformu, tak to opět bylo takové divadélko s voliči, protože to nebylo úplně to nejpodstatnější?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----

Je to podstatné, ale já bych se zamyslel již spíš nad tím důvodem, proč se vybírají daně. Daně se vybírají proto, aby se zaplatily služby, které má dodávat stát a nikdo jiný je dodat nemůže. Čili a logika vlastně toho, proč /nesrozumitelné/ je přesně opačná. Ta logika je proto, že stát potřebuje zaplatit ty služby, které poskytuje. A dokud vlastně není udělaná ta debata o tom, jaké ty služby ten stát má poskytovat a v jaké úrovni, tak vlastně ta debata o těch daních je pouze druhotná, protože my se můžeme bavit, jestli to má být sedmnáct nebo devatenáct procent nebo třeba pětatřicet, teď řeknu jiné číslo, ale vlastně nemáme tu debatu o tom, co ten stát má platit a co vlastně obyvatelstvo od státu očekává a na čem je konsensus, hlavně co ten stát má poskytovat, to je ta prioritní debata.

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Jenom čistě samozřejmě zase z hlediska politického, i když říkáte, že všem snížíte daně, tak si tím vytvoříte dobrý předpoklad pro to, abyste prováděli něco, co je méně populární, protože snižovat daně, to má každý rád, že jo. Zvyšovat výdaje, to většina lidí neslyší ráda. Takže holt některé věci jsou zřejmě i takové komunikační.

Petr HARTMAN, moderátor

Samozřejmě spousta lidí také neslyší nebo nevidí ráda to, že, když se dožije důchodového věku, že by měli pobírat důchod, který neodpovídá úplně jejich představám. Zároveň ale příliš lidé neslyší na slovo důchodová reforma, přitom se hovoří o tom, že jednak by se těch lidí, kteří jsou v současné době v důchodu nebo v brzké době do důchodu zamíří, nějak negativně nedotkla. Jednak se hovoří o tom, že by to mohla být nejsnadnější reforma, která by mohla být prosazena, že by tam až velké spory nemusely být. Jak se na podobu důchodové reformy dívá ekonom Aleš Michl?

Aleš MICHL, ekonom /ukázka/

V programovém prohlášení vlády je penzijní reforma. Já bych ji nazval spíš takovou, takovým nástřelem nebo nákopem penzijní reformě. Ten nákop nebo nástřel vám pomůže v tom, že dokáže na dalších pět až šest let stabilizovat ten důchodový systém, čili odsune ten problém až na příští generaci a to, co je zajímavé je, že bude muset vláda sáhnout k nějakým nepopulárním opatřením jako je prodloužení věku odchodu do důchodu.

Petr HARTMAN, moderátor

Tolik ekonom Aleš Michl na okruhu Český rozhlas 6, posloucháte pravidelný diskusní pořad Studio STOP. Tentokrát je zaměřen na reformní snahu kabinetu Mirka Topolánka. Hosty ve studiu jsou ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy Lubomír Lízal a hlavní ekonom Československé obchodní banky Marin Kupka. Když hovoříme o důchodové reformě, tak už je to takový evergreen, protože o ní se hovoří minimálně deset let, možná ještě více. Pořád se hovoří o tom, že populace stárne a že je potřeba s tím něco dělat a pořád se nic nedělá. Proč podle vašeho názoru se politici tak bojí důchodové reformy, když skutečně existují studie, že by se to těch lidí, kteří jsou v důchodu, nějak negativně nedotklo, nedotklo by se to negativně ani těch lidí, kteří do důchodu zamíří v nejbližší době a výrazně negativně by se to nedotklo ani lidí, kteří do toho důchodového systému v současné době přispívají?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----

Já se domnívám, že to je skutečně ten problém toho, že, pokud člověk slyší slovo změna, tak je apriori nedůvěřivý. Apriori si myslím, že to je něco, co ho zasáhne negativně. Bohužel politici mají tu tendenci vždycky zveličovat ta negativa a nemluvit příliš o těch positivech i u těchto problémech. A tady bych skutečně řekl to, že vlastně ta věc věku odchodu do důchodu a tak dále, že vlastně, vy jste zmínil, že negativní nepopulární je zvýšení věku odchodu do důchodu. Ale to je přesně to, jak se vlastně, jak vzniká ten problém toho negativního. Já bych řekl naopak. Jaksi buďte rádi, že prodloužíme věk důchodu, to znamená, že žijete mnohem déle než předchozí generace. A pokud se na to podíváme touto optikou, tak to samozřejmě je zpráva pozitivní, protože v okamžiku, kdy průměrný věk obyvatelstva se zvýšil ze šedesáti osmi let na sedmdesát tři a poroste dál, tak je to velmi dobrá zpráva. Nicméně samozřejmě za to, že žijeme déle, tak asi by mělo platit i to, že budeme déle ekonomicky aktivní.

Petr HARTMAN, moderátor

Někdo se na to může dívat z toho úhlu pohledu, že to je prima, že se prodlužuje lidský věk a že si naopak může delší dobu ten důchod užít, že nemusí mít existenční starosti, pokud bude pobírat nějaký solidní důchod a může se věnovat nejrůznějším aktivitám.

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Já si myslím, že určitě to tak je. Spousta lidí to touto optikou vnímá. Říká si, můj táta šel do důchodu ve dvašedesáti, proč já mám chodit později, to přece není fér. Abychom zase tu záležitost úplně nebagatelizovali, je třeba rozlišovat a jsou určitě kategorie zaměstnanců nebo pracovníků, kteří prostě nemohou vykonávat svoji profesi do sedmdesáti let, protože fyzicky nebo psychicky by to nevydrželi, takže tam se to musí nějakým rozumným způsobem řešit. Ale když se vrátím zpátky, paradoxně, jestli jsem to správně pochopil z médií, tak o tom, že se bude prodlužovat věk odchodu do důchodu, do pětšedesáti, na tom se všechny politické strany snad shodly. To je tedy jediné, na čem se shodly.

Petr HARTMAN, moderátor

Akorát se neshodli, od kdy by to mělo platit.

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Přesně tak. Ale já se pokusím říct, proč na tom druhém nebo dalším se shodují hůře. My už totiž nestojíme na začátku problému vyvolaného stárnutím populace. My už jsme těch minimálně deset let v něm a každý rok je to problém závažnější a závažnější, protože jeho řešení vyžaduje, aby do penzijního systému teklo více peněz. A ty peníze musíte někde vzít. A kde je vezmete? Vezmete je pouze od té populace, která je vydělává. To je jedna možnost, to znamená, vy buď musíte těm lidem, kteří dnes vydělávají říct, ty mi dáš víc peněz, to znamená jako kdybyste jim zvýšil daně a ty peníze prostě si budeš buď šetřit do soukromého fondu nebo budeš je odvádět navíc k tomu, co si teď odváděl, aby bylo na výplatu totiž těch stávajících důchodců a potom v té době, kdy ty sám budeš v penzi. Čili ty další reformní kroky, ty takzvané neparаметrické změny, to znamená, to, kde se nejedná o odchod věku do důchodu, tak vy tam saháte lidem na peníze. Vy jim na ně nemusíte sahat, ale potom musíte připustit, že takzvaný národový poměr, jestli tomu správně říkám, to znamená poměr mezi průměrnou mzdou a průměrným důchodem se vám zhorší, to znamená, pokud lidé budou odvádět stále stejné množství peněz, kolik odvádějí, tak potom jejich důchod v poměru k průměrné mzdě bude nižší, než je dnes. To je zase špatná práva, kterou lidé nebudou chtít slyšet. Takže možná paradoxně těch pětšedesát let z těch variant, které politici mají, aby řešili penzijní reformu není ještě za nejhorší a možná, že je nejsnáze prodatelná právě proto, protože se prodlužuje ten lidský věk a je šance, že si toho důchodu užijeme, i když půjdeme do důchodu o dva tři roky později.

Petr HARTMAN, moderátor

Dalo by se říci, že důchodová reforma by mohla být reforma, která by skutečně mohla být prosazena v nejbližších letech, třeba v tomto volebním období?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

-----
Já v to i doufám, protože přece jen, když se podíváme na ta minulá jednání, vlastně na takzvanou komisi, kterou vede Vladimír Bezděk, tak tam vlastně bylo vidět, že tam došlo ke shodě, že tam došlo k zásadní shodě mezi těmi stranami. Čili tady vidím určitou naději skutečně k tomu, že ta dohoda je možná a že skutečně se dokážou dohodnout na tom.

Petr HARTMAN, moderátor

A vidíte ještě naději v něčem jiném, že by se mohlo podařit uskutečnit z hlediska dalších reforem?

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Tak já si myslím, že dílčí šance jsou jak u zdravotního systému, tak u sociálního systému. Já si myslím, že nějaké formy zavedení spoluúčasti pacientů, ona samozřejmě spoluúčast existuje, neříkejme, že to zdravotnictví zadarmo zdaleka není že jo, ale to, co jde nad stávající rámec spoluúčasti a co by bylo více adresné třeba, než je ten stávající způsob spoluúčasti pravděpodobně projde parlamentem. Zajímavé jsou diskuse, které se vedou ohledně školného nebo prostě nějakým opět nějakým zvýšením spoluúčasti nad stávající rámec za špičkové vzdělání, kterého se může dostat studentům, nepochybně i v sociální oblasti. Věřím tomu, že je možné prosadit některé kroky, které zvýší adresnost vyplácení sociálních dávek. Takže já si nemyslím, že v těch dalších oblastech kromě penzijní sféry bychom zůstali na bodě nula, i tam se dá jít aspoň o kousek dopředu.

Petr HARTMAN, moderátor

Souhlasí Lubomír Lízal s tím, že tato vláda by nemusela mít slůvko reformní jen ve svém názvu, ale že by skutečně nějaké reformy mohla prosadit?

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

Já si myslím, že vládě se podaří prosadit daňovou změnu. To si myslím, že ta vláda udělá. Čili to je jedna z těch pozitivnějších zpráv a patrně dojde i k tomu, jak říkal Martin Kupka, k určité dohodě na těch výdajových stranách, nicméně si myslím, že tam přece jen ten souboje bude mnohem tvrdší než u těch daní a co se týče penzí, penzijního systému, tak já doufám, že se to spíš stane, já bych řekl, takovou spíš odbornější otázkou ne otázkou vlastně politického souboje, jestli někdo prosadí šedesát pět let do důchodu nebo šedesát šest a někdo jiný náhradový poměr. Čili tam spíš doufám, že to nebude téma, které bude politické, ale spíš skutečně z toho dlouhodobějšího hlediska téma, kde se projeví, řekl bych ta, jak byla nazvaná státnickost našich vůdců.

Petr HARTMAN, moderátor

Takže uvidíme, zda politici budou skutečně v nejbližších měsících a letech státníky nebo opět jenom politiky a povedou politické půtky vládní koalice versus opozice a možná i uvnitř vládní koalice, nebo zda skutečně se státnicky nad to povznesou a dohodnou se na některých reformách. Pro tuto chvíli končí pravidelný diskusní pořad Studio STOP, který se vysílá na okruhu Český rozhlas 6. Hosty byli ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd a CERGE Univerzity Karlovy Lubomír Lízal a hlavní ekonom Československé obchodní banky Martin Kupka. Děkuji za účast a opět někdy na slyšenou.

Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB

Na slyšenou.

Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

Na slyšenou.

host

- Lubomír LÍZAL, ředitel Národohospodářského ústavu Akademie věd ČR, CERGE Univerzita Karlova Praha

- Martin KUPKA, hlavní ekonom ČSOB